[19 May 2005]

# Traktat

# ustanawiający

# Wspólnotę Energetyczną

Strony:

Wspólnota Europejska, z jednej strony

oraz

Następujące Umawiające się Strony, z drugiej strony:

- Republika Albanii, Republika Bułgarii, Republika Bośni i Hercegowiny, Republika Chorwacji, Republika Czarnogóry, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Republika Rumunii, Republika Serbii, Republika Turcji[1] (zwane dalej Stronami),

  oraz

- Tymczasowa Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie zgodnie z Rezolucją nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych,

Ujednolicając postanowienia Procesu Ateńskiego oraz Protokołów Ustaleń z Aten z 2002 i 2003 r.,

Stwierdzając, że Republika Bułgarii, Republika Rumunii, Republika Turcji[2] oraz Republika Chorwacji są państwami kandydującymi do przystąpienia do Unii Europejskiej oraz że Była Jugosłowiańska Republika Macedonii również złożyła wniosek o członkostwo,

Stwierdzając, że w grudniu 2002 r. w Kopenhadze Rada Europejska potwierdziła perspektywę europejską Republiki Albanii, Republiki Bośni i Hercegowiny oraz Serbii i Czarnogóry jako potencjalnych kandydatów do przystąpienia do Unii Europejskiej, jak również podkreśliła zamiar wspierania ich wysiłków mających na celu zbliżenie się do Unii Europejskiej,

Powołując się na przyjętą w czerwcu 2003 r. w Salonikach przez Radę Europejską „Agendę z Salonik dla Bałkanów Zachodnich: w stronę integracji europejskiej", której celem jest dalsze wzmacnianie uprzywilejowanych stosunków pomiędzy Unią Europejską a Bałkanami Zachodnimi, oraz w której Unia Europejska zachęca kraje leżące w tym regionie do przyjęcia prawnie wiążącej umowy w sprawie rynku energii pomiędzy krajami Europy Południowo-Wschodniej,

Powołując się na Partnerstwo Eurośródziemnomorskie oraz na Europejską Politykę Sąsiedztwa,

Powołując się na Pakt Stabilizacji dla Europy Południowo-Wschodniej, u którego podstaw leży potrzeba wzmocnienia współpracy pomiędzy państwami i narodami Europy

[1] [Termin „Republika Turcji" należy usunąć, jeżeli Republika Turcji nie podpisze Traktatu.]

[2] [Termin „Republika Turcji" należy usunąć, jeżeli Republika Turcji nie podpisze Traktatu.]

Południowo-Wschodniej oraz sprzyjania warunkom umożliwiającym utrzymanie pokoju, równowagi i wzrostu gospodarczego,

Zdecydowani ustanowić pomiędzy Stronami zintegrowany rynek gazu ziemnego i energii elektrycznej, oparty o wspólny interes i solidarność,

Uwzględniając fakt, że tego rodzaju rynek zintegrowany może w późniejszej fazie objąć inne produkty i nośniki energetyczne, takie jak gaz ziemny płynny, benzyna, wodór lub inne niezbędne infrastruktury sieciowe.

Zdecydowani stworzyć stabilne ramy regulacyjne i rynkowe, zdolne do przyciągnięcia inwestycji w sieci gazowe, sieci wytwarzania i transmisji energii, tak aby wszystkie Strony miały dostęp do stabilnych i ciągłych dostaw gazu i energii elektrycznej, które są niezbędne do rozwoju gospodarczego i stabilności społecznej,

Zdecydowani utworzyć jednolitą przestrzeń regulacyjną handlu gazem i energią elektryczną, niezbędną do objęcia całej przestrzeni rynków wyżej wspomnianych produktów,

Uznając, iż terytoria Republiki Austrii, Republiki Greckiej, Republiki Węgier, Republiki Włoch, Republiki Słowenii są zintegrowane w sposób naturalny lub bezpośrednio objęte funkcjonowaniem rynków gazu i energii elektrycznej Umawiających się Stron,

Zdecydowani promować wysokie poziomy dostaw gazu i energii elektrycznej dla wszystkich obywateli w oparciu o zobowiązania do świadczenia usług użyteczności publicznej oraz działać na rzecz postępu gospodarczego i społecznego oraz wysokiego poziomu zatrudnienia, jak również harmonijnego i zrównoważonego rozwoju poprzez stworzenie obszaru bez granic wewnętrznych dla gazu i energii elektrycznej,

Pragnąc zwiększyć poziom bezpieczeństwa dostaw do jednolitej przestrzeni regulacyjnej poprzez stworzenie stabilnych ram regulacyjnych niezbędnych dla regionu, w którym można zbudować połączenia do rezerw gazu w regionie morza Kaspijskiego, Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu oraz eksploatować naturalne rezerwy gazu ziemnego, węgla i energii wodnej,

Zaangażowani w poprawę stanu środowiska naturalnego związanego z gazem i energią elektryczną, powiązaną z tym efektywnością wykorzystania energii oraz odnawialnych źródeł energii,

Zdecydowani działać na rynku gazu i energii elektrycznej na rzecz rozwoju konkurencji na szerszą skalę oraz wykorzystywać korzyści skali,

Uwzględniając fakt, że aby osiągnąć wyżej wymienione cele należy stworzyć zintegrowaną rynkową strukturę regulacyjną o szerokim zakresie, wspieraną przez silne instytucje oraz skuteczny nadzór, jak również przez odpowiednie zaangażowanie sektora prywatnego,

Uznając, że aby zmniejszyć nacisk na systemy dostawy gazu i energii elektrycznej na poziomie poszczególnych państw oraz przyczynić się do rozwiązania problemów z lokalnie występującymi przerwami w dostawach gazu i energii elektrycznej, należy wprowadzić w życie szczegółowe zasady celem stworzenia jednolitej przestrzeni regulacyjnej dla terytorium obejmującego rynki przedmiotowych produktów,

Postanowiły utworzyć Wspólnotę Energetyczną.

## TYTUŁ I - ZASADY

*Artykuł 1*

1. Na mocy niniejszego Traktatu Strony ustanawiają pomiędzy sobą Wspólnotę Energetyczną.

2. Państwa Członkowskie Wspólnoty Europejskiej mogą zostać uczestnikami Wspólnoty Energetycznej zgodnie z art. 95 niniejszego Traktatu.

*Artykuł 2*

1. Zadaniem Wspólnoty Energetycznej jest organizacja stosunków pomiędzy Stronami oraz stworzenie prawnych i gospodarczych ram dotyczących energii w ramach Sieci Energetycznych, jak określono w ust. 2, celem:

(a) stworzenia stabilnych ram regulacyjnych i rynkowych, zdolnych do przyciągnięcia inwestycji w sieci gazowe, sieci wytwarzania i transmisji energii, tak aby wszystkie Strony miały dostęp do stabilnych i ciągłych dostaw gazu i energii elektrycznej, które są niezbędne do rozwoju gospodarczego i stabilności społecznej,

(b) utworzenia jednolitej przestrzeni regulacyjnej handlu w ramach Sieci Energetycznych, niezbędnej do objęcia całej przestrzeni rynków przedmiotowych produktów,

(c) zwiększenia poziomu bezpieczeństwa dostaw do jednolitej przestrzeni regulacyjnej poprzez stworzenie stabilnego środowiska inwestycyjnego, w którym można zbudować połączenia do rezerw gazu w regionie morza Kaspijskiego, Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu oraz eksploatować naturalne rezerwy gazu ziemnego, węgla i energii wodnej,

(d) poprawy stanu środowiska naturalnego związanego z Sieciami Energetycznymi oraz powiązanej z tym efektywnością wykorzystania energii, sprzyjania wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii oraz określenia warunków handlu energią w jednolitej przestrzeni regulacyjnej,

(e) rozwoju konkurencji rynkowej Sieci Energetycznych na szerszą skalę oraz wykorzystania korzyści skali.

2. „Sieci Energetyczne” obejmują sektory gazu i energii elektrycznej wchodzące w zakres dyrektyw Wspólnoty Europejskiej 2003/54/WE oraz 2003/55/WE[3].

[3] Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 176 z dnia 15 lipca 2003 r., str. 37-56; oraz dyrektywa 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 176 z dnia 15 lipca 2003 r., str. 57-78.

*Artykuł 3*

Dla celów art. 2 działalność Wspólnoty Energetycznej obejmuje:

a) wdrażanie przez Umawiające się Strony prawa wspólnotowego w dziedzinie energii, środowiska naturalnego, konkurencji i odnawialnych zasobów energii, zgodnie z opisem zawartym w Tytule II poniżej, dostosowane zarówno do ram instytucjonalnych Wspólnoty Energetycznej oraz specyficznych sytuacji każdej z Umawiających się Stron (zwane dalej „rozszerzaniem dorobku prawnego"), zgodnie z opisem zawartym w Tytule II,

b) ustanowienie szczegółowych ram regulacyjnych umożliwiających skuteczne działanie rynków Sieci Energetycznych na terytoriach Umawiających się Stron oraz na części terytorium Wspólnoty Europejskiej, obejmujące stworzenie jednolitego mechanizmu transgranicznego przesyłu i/lub transportu w ramach Sieci Energetycznych oraz nadzór jednostronnych środków ochronnych (zwane dalej „mechanizmem działania rynków Sieci Energetycznych"), zgodnie z opisem zawartym w Tytule III;

(c) stworzenie dla Stron w ramach Sieci Energetycznych rynku bez granic wewnętrznych, obejmującego koordynację wzajemnej pomocy w przypadku poważnych zaburzeń sieci energetycznych lub zakłóceń zewnętrznych, które może obejmować stworzenie wspólnej polityki zewnętrznej handlu energią (zwane dalej „stworzeniem wspólnego rynku energii"), zgodnie z opisem zawartym w Tytule IV.

*Artykuł 4*

Komisja Wspólnot Europejskich (zwana dalej „Komisją Europejską") występuje jako koordynator trzech rodzajów działań opisanych w art. 3.

*Artykuł 5*

Wspólnota Energetyczna przestrzega dorobku prawnego opisanego w Tytule II, dostosowanego zarówno do ram instytucjonalnych niniejszego Traktatu oraz specyficznej sytuacji każdej z Umawiających się Stron celem zapewnienia wysokich standardów bezpieczeństwa inwestycji oraz optymalnych inwestycji.

*Artykuł 6*

Strony podejmują wszelkie odpowiednie środki, zarówno ogólne, jak i szczegółowe, zapewnienia wypełnienia zobowiązań wynikających z niniejszego Traktatu. Strony ułatwiają realizację zadań Wspólnoty Energetycznej. Strony powstrzymują się od wszelkich środków, które mogłyby zagrozić osiągnięciu celów niniejszego Traktatu.

*Artykuł 7*

Zabrania się wszelkiej dyskryminacji w zakresie niniejszego Traktatu.

*Artykuł 8*

Żadne z postanowień niniejszego Traktatu nie ma wpływu na prawa Stron dotyczące określania warunków eksploatowania ich zasobów energetycznych, ich wyborów pomiędzy różnymi źródłami energii oraz ogólną strukturę ich dostaw energii.

## TYTUŁ II – ROZSZERZENIE DOROBKU PRAWNEGO

### ROZDZIAŁ I – ZASIĘG GEORGAFICZNY

*Artykuł 9*

Postanowienia i środki przedsięwzięte na mocy niniejszego Tytułu mają zastosowanie do terytoriów Przystępujących Stron oraz do terytorium znajdującego się w jurysdykcji Tymczasowej Misji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie.

### ROZDZIAŁ II – DOROBEK PRAWNY W ZAKRESIE ENERGETYKI

*Artykuł 10*

Każda z Umawiających się Stron wdraża dorobek prawny w zakresie energetyki zgodnie z harmonogramem dotyczącym wdrażania wspomnianych środków, określonym w Załączniku I.

*Artykuł 11*

„Dorobek prawny w zakresie energetyki", dla celów niniejszego Traktatu, oznacza i) dyrektywę 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, ii) dyrektywę 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego oraz iii) rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej[4].

[4] Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich nr L 176 z 15.7.2003, str. 1-10

## ROZDZIAŁ III – DOROBEK PRAWNY W ZAKRESIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO

*Artykuł 12*

Każda z Umawiających się Stron wdraża dorobek prawny w zakresie środowiska naturalnego zgodnie z harmonogramem dotyczącym wdrażania wspomnianych środków, określonym w Załączniku II.

*Artykuł 13*

Strony uznają wagę Protokołu z Kyoto. Każda z Umawiających się Stron czyni wysiłki na rzecz przystąpienia do Protokołu.

*Artykuł 14*

Strony uznają wagę reguł określonych w dyrektywie Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczących zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli. Każda z Umawiających się Stron stara się wdrożyć postanowienia wspomnianej dyrektywy.

*Artykuł 15*

Po wejściu w życie niniejszego Traktatu bodowa i działanie nowych elektrowni będzie zgodne z dorobkiem prawnym w zakresie środowiska naturalnego.

*Artykuł 16*

„Dorobek prawny w zakresie środowiska naturalnego", dla celów niniejszego Traktatu oznacza i) dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienioną dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. oraz dyrektywą 2003/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r., ii) dyrektywę Rady 1999/32/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. odnoszącą się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych oraz zmieniającą dyrektywę 93/12/EWG, iii) dyrektywę 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania oraz iv) art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

*Artykuł 17*

Postanowienia oraz środki powzięte na mocy niniejszego Rozdziału mają zastosowanie wyłącznie do Sieci Energetycznych.

## ROZDZIAŁ III – DOROBEK PRAWNY W ZAKRESIE KONKURENCJI

*Artykuł 18*

1. Poniżej wyszczególnione kwestie uznaje się za niezgodne z właściwym funkcjonowaniem Traktatu, o ile będą one wpływać na wymianę handlową Sieci Energii pomiędzy Umawiającymi się Stronami:

(a) wszelkie umowy pomiędzy przedsiębiorstwami, decyzje podejmowane przez stowarzyszenia przedsiębiorstw oraz towarzyszące im praktyki, których celem lub skutkiem jest zapobieganie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji,

(b) wykorzystywanie przez jedno lub więcej przedsiębiorstw dominującej pozycji na rynku pomiędzy Umawiającymi się Stronami jako całości lub w jego znacznej części,

(c) wszelkiego rodzaju pomoc publiczna, która powoduje zakłócenie lub stanowi groźbę zakłócenia konkurencji poprzez faworyzowanie wybranych przedsiębiorstw lub określonych zasobów energii.

2. Wszelkie praktyki sprzeczne z tym artykułem oceniane są na podstawie kryteriów wynikających z zastosowania przepisów art. 81, art. 82 i art. 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (znajdujące się w Załączniku III).

*Artykuł 19*

W odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych oraz przedsiębiorstw, którym przyznano specjalne lub wyjątkowe prawa, każda z Umawiających się Stron zapewnia, że w okresie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszego Traktatu zostaną utrzymane zasady Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w szczególności art. 86 ust. 1 i 2 (znajdujące się w Załączniku III).

## ROZDZIAŁ V – DOROBEK PRAWNY W ZAKRESIE ZASOBÓW ENERGII ODNAWIALNEJ

*Artykuł 20*

Każda z Umawiających się Stron przedstawia Komisji Europejskiej w ciągu jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszego Traktatu plan wdrożenia dyrektywy 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych oraz dyrektywy 2003/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych. Komisja Europejska przedstawia plan każdej z Umawiających się Stron do przyjęcia przez Radę Ministerialną.

## ROZDZIAŁ VI – ZGODNOŚĆ Z OGÓLNIE STOSOWANYMI STANDARDAMI WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ

*Artykuł 21*

W terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszego Traktatu, Sekretariat sporządzi listę Ogólnie Stosowanych Standardów Wspólnoty Europejskiej, którą należy przedstawić do przyjęcia Radzie Ministerialnej.

*Artykuł 22*

Umawiające się Strony w terminie jednego roku od dnia przyjęcia wspomnianego wykazu przyjmują plany rozwoju celem zintegrowania swoich sektorów Sieci Energetycznych z Ogólnie Stosowanymi Standardami Wspólnoty Europejskiej.

*Artykuł 23*

„Ogólnie Stosowane Standardy Wspólnoty Europejskiej" odnoszą się do wszelkich technicznych standardów systemowych stosowanych we Wspólnocie Europejskiej, niezbędnych do bezpiecznego i skutecznego funkcjonowania systemów sieciowych, obejmując aspekty transmisji, połączeń transgranicznych, modulacji i ogólnych standardów bezpieczeństwa systemu technicznego wydawanych w stosownych przypadkach poprzez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN), Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (CENELEC) oraz podobne organy normalizacyjne lub wydane przez Unię ds. Koordynacji Przesyłu Energii Elektrycznej (UCTE) oraz Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Usprawnienia Wymiany Energii Elektrycznej (Easeegas) celem ustalenia wspólnych reguł oraz praktyk biznesowych.

## ROZDZIAŁ VII – PRZYJĘCIE I ROZWÓJ DOROBKU PRAWNEGO

*Artykuł 24*

Celem wdrożenia postanowień niniejszego Tytułu, Wspólnota Energetyczna przyjmuje środki dostosowujące dorobek prawny opisany w niniejszym Tytule, uwzględniając zarówno ramy instytucjonalne niniejszego Traktatu, jak i specyficzną sytuację każdej z Umawiających się Stron.

*Artykuł 25*

Wspólnota Energetyczna może przyjąć środki mające na celu wdrożenie zmian do dorobku prawnego opisanego w niniejszym Tytule, zgodnie z rozwojem prawa Wspólnoty Europejskiej.

## TYTUŁ III – MECHANIZM DZIAŁANIA RYNKÓW SIECI ENERGETYCZNYCH

### ROZDZIAŁ I – ZASIĘG GEORGAFICZNY

*Artykuł 26*

Postanowienia i środki przyjęte na mocy niniejszego Tytułu mają zastosowanie do terytoriów Przystępujących Stron oraz do terytorium znajdującego się w jurysdykcji Tymczasowej Misji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie oraz terytoriów Wspólnoty Europejskiej, o których mowa w art. 27.

*Artykuł 27*

W odniesieniu do Wspólnoty Europejskiej postanowienia i środki przyjęte na mocy niniejszego Tytułu mają zastosowanie do terytoriów Republiki Austrii, Republiki Greckiej, Republiki Węgier, Republiki Włoch oraz Republiki Słowenii. Z chwilą przystąpienia do Unii Europejskiej nowych Przystępujących Stron, postanowienia i środki przyjęte na mocy niniejszego Tytułu stosują się również, bez żadnych dodatkowych formalności, do terytorium takiego nowego Państwa Członkowskiego.

### ROZDZIAŁ II – MECHANIZM DŁUGODYSTANSOWEGO TRANSPORTU ENERGII W SIECIACH ENERGETYCZNYCH

*Artykuł 28*

Wspólnota Energetyczna podejmuje dodatkowe środki ustanawiające wspólny mechanizm przesyłu i/lub transportu transgranicznego energii w Sieciach Energetycznych.

## ROZDZIAŁ III – BEZPIECZEŃSTWO DOSTAW

*Artykuł 29*

Po upływie roku od wejścia w życie niniejszego Traktatu, Strony przyjmują oświadczenia dotyczące bezpieczeństwa dostaw opisujące w szczególności takie kwestie jak zróżnicowanie dostaw, bezpieczeństwo technologiczne oraz pochodzenie geograficzne importowanych paliw. Oświadczenia przekazywane są do Sekretariatu i zostają udostępnione każdej ze Stron niniejszego Traktatu. Oświadczenia te uaktualnia się co dwa lata. Sekretariat Udziela wskazówek i pomocy związanej z oświadczeniami.

*Artykuł 30*

Artykuł 29 nie zakłada konieczności zmiany polityk energetycznych lub praktyk nabywczych.

## ROZDZIAŁ IV – DOSTARCZANIE ENERGII OBYWATELOM

*Artykuł 31*

Wspólnota Energetyczna promuje wysoki poziom dostaw energii realizowany przez Sieci Energetyczne dla wszystkich swoich obywateli w granicach zobowiązań do świadczenia usług użyteczności publicznej ujętych w odpowiednich przepisach dorobku prawnego w zakresie energii.

*Artykuł 32*

W tym celu Wspólnota Energetyczna może przyjąć środki, które:

a) umożliwiają całościowe dostarczanie energii elektrycznej;

b) sprzyjają skutecznym politykom zarządzania zapotrzebowaniem na energię;

c) zapewniają uczciwą konkurencję.

*Artykuł 33*

Wspólnota Energetyczna może również wydawać zalecenia celem wspierania skutecznych reform sektorów Sieci Energetycznych Stron, obejmujące między innymi zwiększenie poziomu płatności za energię przez wszystkich klientów oraz promowanie cen na poziomie przystępnym dla konsumentów Sieci Energetycznych.

## ROZDZIAŁ V - HARMONIZACJA

*Artykuł 34*

Wspólnota Energetyczna może przyjąć środki dotyczące zgodności formy rynków dla funkcjonowania rynków Sieci Energetycznych, jak również wzajemnego uznawania licencji i środków sprzyjających swobodnemu tworzeniu przedsiębiorstw działających w ramach Sieci Energetycznych.

## ROZDZIAŁ VI – ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII ORAZ EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

*Artykuł 35*

Wspólnota Energetyczna może przyjąć środki mające na celu sprzyjanie rozwojowi w dziedzinach odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, uwzględniając płynące z nich korzyści dla bezpieczeństwa dostaw, ochrony środowiska naturalnego, spójności społecznej oraz rozwoju regionalnego.

## ROZDZIAŁ VII – ŚRODKI OCHRONNE

*Artykuł 36*

W przypadku nagłej sytuacji kryzysowej na rynku Sieci Energetycznych na terytorium jednej z Przystępujących Stron, na terytorium znajdującym się w jurysdykcji Tymczasowej Misji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie, lub na terytorium Wspólnoty Europejskiej, o którym mowa w art. 27, w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego osób, wyposażenia lub instalacji Sieci Energetycznych lub integralności systemu na takim terytorium, zainteresowana Strona może tymczasowo przyjąć środki ochronne.

*Artykuł 37*

Tego rodzaju środki ochronne powinny powodować jak najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu rynków Stron Sieci Energetycznych i nie powinny w swoim zakresie być szersze niż jest to absolutnie niezbędne celem rozwiązania sytuacji wymagających nagłej interwencji. Wspomniane środki nie mogą zakłócić konkurencyjności lub wpłynąć negatywnie na wymianę handlową w sposób naruszający zasady wspólnego interesu.

*Artykuł 38*

Zainteresowana Strona bezzwłocznie powiadamia o przyjętych środkach ochronnych Sekretariat, który natychmiast informuje o nich pozostałe Strony.

*Artykuł 39*

Wspólnota Energetyczna może przyjąć decyzję, zgodnie z którą środki ochronne przyjęte przez zainteresowaną Stronę nie są zgodne z postanowieniami niniejszego Rozdziału oraz zażądać od przedmiotowej Strony zakończenia ich stosowania lub modyfikacji.

## TYTUŁ IV – UTWORZENIE WSPÓLNEGO RYNKU ENERGII

### ROZDZIAŁ I – ZASIĘG TERYTORIALNY

*Artykuł 40*

Postanowienia oraz środki przyjęte na mocy niniejszego Tytułu mają zastosowanie do terytoriów, do których stosuje się Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską na warunkach ustalonych w tym Traktacie, do terytoriów Przystępujących Stron oraz do terytorium znajdującego się w jurysdykcji Tymczasowej Misji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie.

### ROZDZIAŁ II – WEWNĘTRZNY RYNEK ENERGII

*Artykuł 41*

1. Zabrania się wprowadzania pomiędzy Stronami należności celnych oraz ograniczeń ilościowych na przywóz i wywóz energii w ramach Sieci Energetycznych oraz wszystkich środków mających skutek równoważny. Zakaz ten odnosi się również do należności celnych o charakterze fiskalnym.

2. Ustęp 1 nie wyklucza ograniczeń ilościowych lub środków mających skutek równoważny uzasadnionych polityką publiczną lub bezpieczeństwem publicznym; ochroną zdrowia i życia ludzi, zwierząt lub roślin albo ochroną własności przemysłowej i handlowej. Takie zakazy lub ograniczenia nie stanowią jednakże środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytego ograniczenia w wymianie handlowej między Stronami.

*Artykuł 42*

1. Wspólnota Energetyczna może przyjąć wspomniane środki celem utworzenia wspólnego rynku pozbawionego wewnętrznych granic dla Sieci Energetycznych.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania do środków fiskalnych, środków odnoszących się do swobodnego przepływu osób oraz do środków odnoszących się do praw i interesów pracowników.

## ROZDZIAŁ III – POLITYKA ZEWNĘTRZNA DOTYCZĄCA HANDLU ENERGIĄ

*Artykuł 43*

Wspólnota Energetyczna może przyjąć środki niezbędne dla regulacji przywozu i wywozu energii w ramach Sieci Energetycznych do i z państw trzecich celem zapewnienia równorzędnego dostępu do i z rynków państw trzecich w odniesieniu do podstawowych standardów dotyczących środowiska naturalnego oraz celem zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania wewnętrznego rynku energii.

## ROZDZIAŁ IV – WZAJEMNA POMOC W PRZYPADKU ZAKŁÓCEŃ

*Artykuł 44*

W przypadku wystąpienia zakłóceń związanych z dostawami energii w ramach Sieci Energetycznych mających niekorzystny skutek dla jednej ze Stron oraz obejmujących inną Stronę lub państwo trzecie, Strony poszukują jak najszybszego rozwiązania kwestii problematycznej zgodnie z przepisami niniejszego Rozdziału.

*Artykuł 45*

Na żądanie Strony bezpośrednio poszkodowanej przez występujące zakłócenia zbiera się Rada Ministerialna. Może ona przyjąć niezbędne środki celem eliminacji zakłócenia.

*Artykuł 46*

W terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszego Traktatu, Rada Ministerialna przyjmuje Akt Proceduralny dotyczący funkcjonowania zobowiązania wzajemnej pomocy na mocy niniejszego Rozdziału, co może objąć przeniesienie uprawnień do przyjęcia środków tymczasowych do Stałej Grupy Wysokiego Szczebla.

## TYTUŁ V – INSTYTUCJE WSPÓLNOTY ENERGETYCZNEJ

### ROZDZIAŁ I – RADA MINISTERIALNA

*Artykuł 47*

Rada Ministerialna zapewnia realizację celów określonych w niniejszym Traktacie. Rada Ministerialna:

a) Opracowuje ogólne wytyczne polityk;

b) przyjmuje określone środki;

c) przyjmuje Akty Proceduralne, które mogą obejmować przeniesienie, przy spełnieniu szczegółowo określonych warunków, uprawnień i zobowiązań do wdrażania polityki Wspólnoty Energetycznej do Stałej Grupy Wysokiego Szczebla, Rady Regulacyjnej lub Sekretariatu.

*Artykuł 48*

W skład Rady Ministerialnej wchodzi po jednym przedstawicielu każdej z Umawiających się Stron oraz dwóch przedstawicieli Wspólnoty Europejskiej. W jej spotkaniach może uczestniczyć po jednym przedstawicielu każdej ze Stron, nieposiadającym prawa do głosowania.

*Artykuł 49*

Rada Ministerialna przyjmuje swój regulamin wewnętrzny w drodze Aktu Proceduralnego.

*Artykuł 50*

Każda z Umawiających się Stron przejmuje Prezydencję w trybie rotacyjnym na okres sześciu miesięcy w kolejności ustalonej w Akcie Proceduralnym Rady Ministerialnej. Prezydencja organizuje zebrania Rady Ministerialnej w wyznaczonym przez nią miejscu. Rada Ministerialna spotyka się przynajmniej raz na sześć miesięcy. Spotkania Rady Ministerialnej przygotowuje Sekretariat.

*Artykuł 51*

Prezydencja przewodzi spotkaniom Rady Ministerialnej wraz z jednym przedstawicielem Wspólnoty Europejskiej i jednym przedstawicielem kolejnej Prezydencji w randze wiceprzewodniczących. Prezydencja i wiceprzewodniczący przygotowują projekt porządku obrad.

*Artykuł 52*

Rada Ministerialna przedstawia roczne sprawozdanie z działalności Wspólnoty Energetycznej Parlamentowi Europejskiemu oraz parlamentom Przystępujących Stron i parlamentom Uczestników.

## ROZDZIAŁ II – STAŁA GRUPA WYSOKIEGO SZCZEBLA

*Artykuł 53*

Stała Grupa Wysokiego Szczebla:

a) przygotowuje prace Rady Ministerialnej;

b) wyraża zgodę w związku z wnioskami o pomoc techniczną przedstawianymi przez międzynarodowe organizacje ofiarodawców, międzynarodowe instytucje finansowe oraz ofiarodawców dwustronnych;

c) przedkłada Radzie Ministerialnej sprawozdania dotyczące postępu realizacji celów niniejszego Traktatu;

d) przyjmuje określone środki, o ile zostanie do tego upoważniona przez Radę Ministerialną;

e) przyjmuje Akty Proceduralne nie obejmujące przeniesienia zadań, upoważnień lub zobowiązań do innych instytucji Wspólnoty Energetycznej;

f) analizuje rozwój dorobku prawnego opisanego w Tytule II na podstawie sprawozdań regularnie przedstawianych jej przez Komisję Europejską.

*Artykuł 54*

W skład Stałej Grupy Wysokiego Szczebla wchodzi po jednym przedstawicielu każdej z Umawiających się Stron oraz dwóch przedstawicieli Wspólnoty Europejskiej. W jej spotkaniach może uczestniczyć po jednym przedstawicielu każdej ze Stron, nieposiadającym prawa do głosowania.

*Artykuł 55*

Stała Grupa Wysokiego Szczebla przyjmuje swój regulamin wewnętrzny w drodze Aktu Proceduralnego.

*Artykuł 56*

Prezydencja organizuje zebrania Stałej Grupy Wysokiego Szczebla w wyznaczonym przez nią miejscu. Spotkania Stałej Grupy Wysokiego Szczebla przygotowuje Sekretariat.

*Artykuł 57*

Prezydencja przewodzi spotkaniom Stałej Grupy Wysokiego Szczebla wraz z jednym przedstawicielem Wspólnoty Europejskiej i jednym przedstawicielem kolejnej Prezydencji w randze wiceprzewodniczących. Prezydencja i wiceprzewodniczący przygotowują projekt porządku obrad.

## ROZDZIAŁ III – RADA REGULACYJNA

*Artykuł 58*

Rada Regulacyjna:

a) doradza Radzie Ministerialnej lub Stałej Grupie Wysokiego Szczebla w sprawie szczegółów dotyczących zasad statutowych, technicznych i regulacyjnych;

b) wydaje zalecenia w sprawach sporów transgranicznych obejmujących dwóch lub więcej Regulatorów na żądanie któregokolwiek z nich;

c) przyjmuje środki, o ile zostanie do tego upoważniona przez Radę Ministerialną;

d) przyjmuje Akty Proceduralne.

*Artykuł 59*

W skład Rady Regulacyjnej wchodzi po jednym przedstawicielu organu regulacyjnego ds. energetyki każdej z Umawiających się Stron, zgodnie z odpowiednimi częściami dorobku prawnego w zakresie energii. Wspólnotę Europejską reprezentuje Komisja Europejska, wraz z jednym przedstawicielem organu regulacyjnego ds. energetyki każdego z Uczestników oraz jednym przedstawicielem Grupy Europejskich Organów Regulacyjnych Energii Elektrycznej i Gazu (ERGEG). W przypadku, gdy Umawiająca się Strona lub Uczestnik ma oddzielne organy regulacyjne dla gazu i energii elektrycznej, taka Umawiająca się Strona lub Uczestnik określają, który z przedstawicieli tych organów uczestniczy w spotkaniu Rady Regulacyjnej, uwzględniając jej porządek obrad.

*Artykuł 60*

Rada Regulacyjna przyjmuje swój regulamin wewnętrzny w drodze Aktu Proceduralnego.

*Artykuł 61*

Rada Regulacyjna wybiera Przewodniczącego na okres urzędowania określony przez Radę Regulacyjną. Komisja Europejska pełni funkcję wiceprzewodniczącego. Prezydencja i wiceprzewodniczący przygotowują projekt porządku obrad.

*Artykuł 62*

Rada Regulacyjna obraduje w Atenach.

## ROZDZIAŁ IV FORA

*Artykuł 63*

Wspólnocie Energetycznej doradzają dwa fora składające się z przedstawicieli wszystkich zainteresowanych udziałowców, włącznie z przedstawicielami przemysłu, organów regulacyjnych, grup przedstawicieli przemysłu i konsumentów.

*Artykuł 64*

Forum przewodniczy przedstawiciel Komisji Europejskiej.

*Artykuł 65*

Wnioski z obrad forów przyjmowane są w drodze porozumienia. Następnie przekazywane są Stałej Grupie Wysokiego Szczebla.

*Artykuł 66*

Forum Energii Elektrycznej obraduje w Atenach. Forum Energii Gazowej obraduje w Istambule[5].

## ROZDZIAŁ V SEKRETARIAT

*Artykuł 67*

Sekretariat:

a) dostarcza wsparcia administracyjnego Radzie Ministerialnej, Stałej Grupie Wysokiego Szczebla, Radzie Regulacyjnej oraz Forom;

b) monitoruje właściwe wywiązywanie się przez Strony ze swoich obowiązków wynikających z niniejszego Traktatu oraz przedstawia roczne sprawozdania dotyczące postępu Radzie Ministerialnej;

c) kontroluje i pomaga w prowadzonej przez Komisję Europejską koordynacji działalności ofiarodawców na terytoriach Przystępujących Stron oraz na terytorium znajdującym się w jurysdykcji Tymczasowej Misji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie oraz dostarcza wsparcie administracyjne ofiarodawcom;

[5] [Jeżeli Turcja nie podpisze Traktatu, art. 66 otrzyma brzmienie: „Forum Energii Elektrycznej obraduje w Atenach. Forum Energii Gazowej obraduje w miejscu określonym na mocy Aktu Proceduralnego Rady Ministerialnej.”]

d) wykonuje zadania powierzone mu na mocy niniejszego Traktatu lub na mocy Aktu Proceduralnego Rady Ministerialnej, z wyłączeniem uprawnienia do przyjęcia określonych środków; oraz

e) przyjmuje Akty Proceduralne.

*Artykuł 68*

Sekretariat stanowią Dyrektor oraz personel, który Wspólnota Energetyczna uzna za niezbędny.

*Artykuł 69*

Dyrektora Sekretariatu mianuje Rada Ministerialna na mocy Aktu Proceduralnego. Rada Ministerialna określa, na mocy Aktu Proceduralnego, zasady rekrutacji, warunki pracy oraz zapewnia równomierną reprezentację wszystkich państw wśród personelu Sekretariatu. Dyrektor wybiera i powołuje pracowników Sekretariatu.

*Artykuł 70*

Podczas wykonywania obowiązków służbowych Dyrektor oraz pracownicy Sekretariatu nie zwracają się o instrukcje, ani nie otrzymują instrukcji od żadnej ze Stron niniejszego Traktatu. Działają oni w sposób bezstronny oraz na rzecz interesów Wspólnoty Energetycznej.

*Artykuł 71*

Dyrektor Sekretariatu lub jego zastępca biorą udział w pracach Rady Ministerialnej, Stałej Grupy Wysokiego Szczebla, Rady Regulacyjnej oraz Forów.

*Artykuł 72*

Siedziba Sekretariatu znajduje się w Wiedniu.

## ROZDZIAŁ VI - BUDŻET

*Artykuł 73*

Każda ze Stron uczestniczy w budżecie Wspólnoty Energetycznej zgodnie z Załącznikiem IV. Wysokość wkładu finansowego może zostać poddana weryfikacji co pięć lat na żądanie każdej ze Stron, na mocy Aktu Proceduralnego Rady Ministerialnej.

*Artykuł 74*

Rada Ministerialna co dwa lata przyjmuje budżet Wspólnoty Energetycznej na mocy Aktu Proceduralnego. Budżet obejmuje wydatki operacyjne Wspólnoty Energetycznej niezbędne dla funkcjonowania jej instytucji. Wydatki każdej z instytucji zostają określone w innej części budżetu. Rada Ministerialna przyjmuje Akt Proceduralny

określający procedurę wykonywania budżetu oraz przedstawiania i przeprowadzaniu audytu i kontroli sprawozdań finansowych.

*Artykuł 75*

Dyrektor Sekretariatu wykonuje budżet zgodnie z Aktem Proceduralnym przyjętym zgodnie z art. 74 oraz przedstawia sprawozdania roczne w sprawie wykonania budżetu Radzie Ministerialnej. Rada Ministerialna, na mocy Aktu Proceduralnego, może w stosownych przypadkach podjąć decyzję o powierzeniu niezależnym biegłym rewidentom księgowym weryfikacji właściwego wykonania budżetu.

## TYTUŁ VI – PROCES DECYZYJNY

### ROZDZIAŁ I – POSTANOWIENIA OGÓLNE

*Artykuł 76*

Środki mogą zostać przyjęte w formie decyzji lub zalecenia.

Decyzja jest wiążąca w całości wobec tych, których dotyczy.

Zalecenie nie ma mocy wiążącej. Strony dołożą wszelkich starań, aby wykonać zalecenia.

*Artykuł 77*

Z zastrzeżeniami art. 80, każda ze Stron posiada jeden głos.

*Artykuł 78*

Rada Ministerialna, Stała Grupa Wysokiego Szczebla lub Rada Regulacyjna mogą podjąć działania wyłącznie jeżeli reprezentowane jest dwie trzecie Stron. Wstrzymanie się od głosu przez Strony obecne podczas głosowania nie uznaje się za oddanie głosu.

## ROZDZIAŁ II – ŚRODKI NA MOCY TYTUŁU II

*Artykuł 79*

Rada Ministerialna, Stała Grupa Wysokiego Szczebla oraz Rada Regulacyjna przyjmują środki na mocy Tytułu II dotyczące wniosków Komisji Europejskiej. Komisja Europejska może zmienić lub wycofać swoje wnioski w każdym momencie trwania procedury prowadzącej do przyjęcia przedmiotowych środków.

*Artykuł 80*

Każda z Umawiających się Stron dysponuje jednym głosem.

*Artykuł 81*

Rada Ministerialna, Stała Grupa Wysokiego Szczebla lub Rada Regulacyjna stanowią większością oddanych głosów.

## ROZDZIAŁ III – ŚRODKI NA MOCY TYTUŁU III

*Artykuł 82*

Rada Ministerialna, Stała Grupa Wysokiego Szczebla oraz Rada Regulacyjna przyjmują środki na mocy Tytułu III dotyczące wniosków Stron lub Sekretariatu.

*Artykuł 83*

Rada Ministerialna, Stała Grupa Wysokiego Szczebla lub Rada Regulacyjna stanowią większością dwóch trzecich oddanych głosów, obejmującą głos „za" Wspólnoty Europejskiej.

## ROZDZIAŁ III – ŚRODKI NA MOCY TYTUŁU IV

*Artykuł 84*

Rada Ministerialna, Stała Grupa Wysokiego Szczebla oraz Rada Regulacyjna przyjmują środki na mocy Tytułu IV dotyczące wniosków Stron.

*Artykuł 85*

Rada Ministerialna, Stała Grupa Wysokiego Szczebla lub Rada Regulacyjna przyjmują środki jednomyślnie.

## ROZDZIAŁ V – AKTY PROCEDURALNE

*Artykuł 86*

Akt Proceduralny reguluje kwestie organizacyjne, budżetowe i związane z przejrzystością Wspólnoty Energetycznej, łącznie z przenoszeniem uprawnień Rady Ministerialnej na Stałą Grupę Wysokiego Szczebla, Radę Regulacyjną lub Sekretariat i ma on dla instytucji Wspólnoty Energetycznej charakter wiążący, podobnie jak dla Stron, jeżeli tak stanowi Akt Proceduralny.

*Artykuł 87*

Z zastrzeżeniami art. 88, Akty Proceduralne przyjmuje się zgodnie z Procesem Decyzyjnym określonym w Rozdziale III niniejszego Tytułu.

*Artykuł 88*

Akt Proceduralny powołujący Dyrektora Sekretariatu określony w art. 69 przyjmowany jest zwykłą większością głosów na wniosek Komisji Europejskiej. Akt Proceduralny dotyczący kwestii budżetowych określony w art. 73 i 74 przyjmowany jest jednogłośnie na wniosek Komisji Europejskiej. Akty Proceduralne przenoszące uprawnienia na Radę Regulacyjną określone w art. 47 ust. c) przyjmowane są jednomyślnie na wniosek Stron lub Sekretariatu.

## TYTUŁ VII – WYKONYWANIE DECYZJI ORAZ ROZSTRZYGANIE SPORÓW

*Artykuł 89*

Strony wykonują decyzje skierowane do nich w zakresie swoich systemów prawa krajowego w terminie ustalonym we wspomnianych decyzjach.

*Artykuł 90*

1. Niewywiązanie się przez Strony ze zobowiązania wynikającego z Traktatu lub niewykonanie postanowień decyzji skierowanej do nich w wymaganym terminie może stanowić przedmiot kontroli Rady Ministerialnej przeprowadzonej na podstawie uzasadnionego wniosku którejkolwiek ze Stron, Sekretariatu lub Rady Regulacyjnej. Organy prywatne mogą składać zażalenia do Sekretariatu.

2. Zainteresowana Strona może przedstawić swoje uwagi w odpowiedzi na wniosek lub skargę.

*Artykuł 91*

1. Rada Ministerialna może stwierdzić naruszenie przez Stronę jej zobowiązań. Rada Ministerialna podejmuje decyzje:

a) zwykłą większością głosów; jeżeli dane naruszenie związane jest z Tytułem II;

b) większością dwóch trzecich głosów; jeżeli dane naruszenie związane jest z Tytułem III;

c) jednomyślnie; jeżeli dane naruszenie związane jest z Tytułem IV.

2. Rada Ministerialna może następnie zwykłą większością głosów zdecydować o uchyleniu jakiejkolwiek decyzji przyjętej na mocy niniejszego artykułu.

*Artykuł 92*

1. Na wniosek którejkolwiek Strony, Sekretariat, Rada Regulacyjna lub Rada Ministerialna, działając jednomyślnie, mogą stwierdzić poważne i trwałe naruszenie przez jedną ze Stron jej zobowiązań wynikających z niniejszego Traktatu i zawiesić określone prawa zainteresowanej Strony wynikające ze stosowania niniejszego Traktatu, włącznie z zawieszeniem prawa do głosowania oraz z wykluczeniem ze spotkań lub z mechanizmów określonych w niniejszym Traktacie.

2. Rada Ministerialna może następnie zwykłą większością głosów zdecydować o uchyleniu jakiejkolwiek decyzji przyjętej na mocy niniejszego artykułu.

*Artykuł 93*

Przyjmując decyzje, o których mowa w art. 91 i art. 92, Rada Ministerialna stanowi nie uwzględniając głosu przedstawiciela zainteresowanej Strony.

## TYTUŁ VIII - INTERPRETACJA

*Artykuł 94*

Instytucje interpretują wszelkie terminy lub pojęcia wykorzystane w niniejszym Traktacie, który wywodzi się z prawa Wspólnot Europejskich, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich. W przypadku braku dostępnej wykładni wspomnianych Sądów, Rada Ministerialna wydaje wskazówki dotyczące interpretacji niniejszego Traktatu. Rada może przekazać to zadanie Stałej Grupie Wysokiego Szczebla. Tego rodzaju wskazówki w żaden sposób nie przesądzają interpretacji dorobku wspólnotowego Trybunału Sprawiedliwości lub w późniejszej fazie Sądu Pierwszej Instancji.

## TYTUŁ IX – UCZESTNICY I OBSERWATORZY

*Artykuł 95*

Na wniosek Rady Ministerialnej jakiekolwiek Państwo Członkowskie Wspólnoty Europejskiej może być reprezentowane w Radzie Ministerialnej, w Stałej Grupie Wysokiego Szczebla oraz w Radzie Regulacyjnej na warunkach określonych w art. 48, 54 i art. 59 jako Uczestnik i uczestniczyć w obradach Rady Ministerialnej, Stałej Grupy Wysokiego Szczebla, Rady Regulacyjnej oraz Forów.

*Artykuł 96*

1. Na uzasadniony wniosek sąsiedniego państwa trzeciego Rada Ministerialna może, na zasadzie jednomyślności, przyjąć takie państwo jako Obserwatora. Na wniosek przedstawiony Radzie Ministerialnej w okresie sześciu miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego Traktatu, przyjmuje się Mołdowę jako Obserwatora.

2. Obserwatorzy mogą brać udział w spotkaniach Rady Ministerialnej, Stałej Grupy Wysokiego Szczebla, Rady Regulacyjnej oraz Forów, bez możliwości brania udziału w obradach.

## TYTUŁ X – OKRES OBOWIĄZYWANIA

*Artykuł 97*

Niniejszy Traktat zawiera się na okres dziesięciu lat od daty jego wejścia w życie. Rada Ministerialna, działając na zasadzie jednomyślności, może przyjąć decyzję o przedłużeniu okresu obowiązywania Traktatu. W przypadku niepodjęcia takiej decyzji Traktat może w dalszym ciągu obowiązywać pomiędzy Stronami, które głosowały za

przedłużeniem jego okresu obowiązywania, pod warunkiem, że ich liczba wynosiła przynajmniej dwie trzecie Stron Wspólnoty Energetycznej.

*Artykuł 98*

Każda ze Stron może wycofać się z niniejszego Traktatu na podstawie sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia, skierowanego do Sekretariatu.

*Artykuł 99*

Po przystąpieniu do Wspólnoty Europejskiej Strony Przystępującej, taka strona zostaje Uczestnikiem zgodnie z art. 95.

## TYTUŁ XI – PRZEGLĄD I PRZYSTĄPIENIE

*Artykuł 100*

Rada Ministerialna może, na zasadzie jednomyślności jej Członków:

(i) zmienić przepisy Tytułów od I do VII;

(ii) przyjąć decyzję o wdrożeniu innych części dorobku wspólnotowego odnoszącego się do Sieci Energetycznych;

(iii) rozszerzyć zakres niniejszego Traktatu na inne produkty i nośniki energii lub inne niezbędne rodzaje infrastruktury sieciowej;

(iv) wyrazić zgodę na przystąpienie do Wspólnoty Energetycznej nowej Strony.

## TYTUŁ XII – POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

*Artykuł 101*

Bez uszczerbku dla art. 102 i art. 103, przepisy niniejszego Traktatu nie mają wpływu na prawa i zobowiązania wynikające z umów zawartych przez Umawiające się Strony przed podpisaniem niniejszego Traktatu. W zakresie, w jakim tego rodzaju umowy są niezgodne z niniejszym Traktatem, zainteresowana Umawiająca się Strona przyjmuje odpowiednie środki celem wyeliminowania istniejących niezgodności, nie później niż jeden rok po dacie wejścia w życie niniejszego Traktatu.

*Artykuł 102*

Wszelkie zobowiązania wynikające z niniejszego Traktatu pozostają bez uszczerbku dla istniejących prawnych zobowiązań Stron na mocy Traktatu ustanawiającego Światową Organizację Handlu.

*Artykuł 103*

Niniejszy Traktat nie wpływa na żadne zobowiązania wynikające z umów pomiędzy Wspólnotą Europejską a jej Państwami Członkowskimi z jednej strony a Umawiającymi się Stronami z drugiej strony. Niniejszy Traktat nie wpływa na żadne zobowiązania powzięte w kontekście negocjacji akcesyjnych do Unii Europejskiej.

*Artykuł 104*

Do chwili przyjęcia Aktu Proceduralnego, o którym mowa w art. 50, Protokół Ustaleń z Aten z 2003 r.[6] określa porządek sprawowania Prezydencji.

*Artykuł 105*

Niniejszy Traktat wymaga zatwierdzenia przez Strony zgodnie z ich własnymi procedurami.

Niniejszy Traktat wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym Wspólnota Europejska oraz sześć Umawiających się Stron powiadomią się wzajemnie o zakończeniu procedur niezbędnych do tego celu.

Powiadomienie przesyła się Sekretarzowi Generalnemu Rady Unii Europejskiej, który jest depozytariuszem niniejszego Traktatu.

*W dowód czego, odpowiednio upoważnieni niżej podpisani złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.*

[6] Protokół Ustaleń w sprawie Regionalnego Rynku Energii w Europie Południowo-Wschodniej oraz jej włączenia do Wewnętrznego Rynku Energetycznego Wspólnoty Europejskiej, podpisany w Atenach w dniu 8 grudnia 2003 r.

# ZAŁĄCZNIK I

## HARMONOGRAM WDRAŻANIA DYREKTYW UE 2003/54, 2003/55 ORAZ ROZPORZĄDZENIA (WE) NR1228/2003 Z DNIA 26 CZERWCA 2003 R.

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 poniżej i art. 24 niniejszego Traktatu, każda Umawiająca się Strona wdraża w okresie dwunastu miesięcy od wejścia w życie niniejszego Traktatu:

   (i) dyrektywę 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej;

   (ii) dyrektywę Wspólnoty Europejskiej 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego.

   (iii) rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczące warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej.

2. Każda z Umawiających się Stron musi zapewnić, że uprawnionymi odbiorcami w rozumieniu dyrektyw Wspólnoty Europejskiej nr 2003/54/WE oraz 2003/55/WE będą:

   (i) od 1 stycznia 2008 r. wszyscy odbiorcy inni niż gospodarstwa domowe; oraz

   (ii) od 1 stycznia 2015 r. wszyscy odbiorcy.

# ZAŁĄCZNIK II

## HARMONOGRAM WDRAŻANIA DOROBKU W DZIEDZINIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO

1. Każda z Umawiających się Stron wdraża dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienioną dyrektywami Rady nr 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. oraz dyrektywą 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. od dnia wejścia w życie niniejszego Traktatu.

2. Każda z Umawiających się Stron wdraża dyrektywę Rady 1999/32/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. odnoszącą się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych oraz zmieniającą dyrektywę 93/12/EWG do dnia 31 grudnia 2011 r.

3. Każda z Umawiających się Stron wdraża dyrektywę 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania do dnia 31 grudnia 2017 r.

4. Każda z Umawiających się Stron wdraża art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa od dnia wejścia w życie niniejszego Traktatu.

# ZAŁĄCZNIK III

*Artykuł 81 Traktatu WE*

Niezgodne ze wspólnym rynkiem i zakazane są: wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między Państwami Członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz wspólnego rynku, a w szczególności te, które polegają na:

a) ustalaniu w sposób bezpośredni lub pośredni cen zakupu lub sprzedaży albo innych warunków transakcji;

b) ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji, rynków, rozwoju technicznego lub inwestycji;

c) podziale rynków lub źródeł zaopatrzenia;

d) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji;

e) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaje handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

2. Porozumienia lub decyzje zakazane na mocy niniejszego artykułu są nieważne z mocy prawa.

3. Jednakże postanowienia ustępu 1 mogą zostać uznane za niemające zastosowania do:

- każdego porozumienia lub kategorii porozumień między przedsiębiorstwami,

- każdej decyzji lub kategorii decyzji związków przedsiębiorstw,

- każdej praktyki uzgodnionej lub kategorii praktyk uzgodnionych,

które przyczyniają się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego, przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części zysku, który z tego wynika, oraz bez:

a) nakładania na zainteresowane przedsiębiorstwa ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów,

b) dawania przedsiębiorstwom możliwości eliminowania konkurencji w stosunku do znacznej części przedmiotowych produktów.

*Artykuł 82 Traktatu WE*

Niezgodne ze wspólnym rynkiem i zakazane jest nadużywanie przez jedno lub większą liczbę przedsiębiorstw pozycji dominującej na wspólnym rynku lub na znacznej jego części, w zakresie, w jakim może wpływać na handel między Państwami Członkowskimi.

Nadużywanie takie może polegać w szczególności na:

a) narzucaniu w sposób bezpośredni lub pośredni niesłusznych cen zakupu lub sprzedaży albo innych niesłusznych warunków transakcji,

b) ograniczaniu produkcji, rynków lub rozwoju technicznego ze szkodą dla konsumentów,

c) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji;

d) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaje handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

*Artykuł 86 ust. 1 i art. 86 ust. 2 Traktatu WE*

1. Państwa Członkowskie, w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych i przedsiębiorstw, którym przyznają prawa specjalne lub wyłączne, nie wprowadzają ani nie utrzymują żadnego środka sprzecznego z normami niniejszego Traktatu, w szczególności z normami przewidzianymi w artykułach 12 oraz 81-89.

2. Przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym lub mające charakter monopolu skarbowego podlegają normom niniejszego Traktatu, zwłaszcza regułom konkurencji, w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Rozwój handlu nie może być naruszony w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Wspólnoty.

*Artykuł 87 Traktatu WE*

1. Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w niniejszym Traktacie, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

2. Zgodna ze wspólnym rynkiem jest:

a) pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem, że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów;

b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi;

c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem.

3. Za zgodną ze wspólnym rynkiem może zostać uznana:

a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia;

b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego;

c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;

d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji we Wspólnocie w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;

e) inne kategorie pomocy, jakie Rada może określić decyzją, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.

## ZAŁĄCZNIK IV:

## SKŁADKI DO BUDŻETU[7]

| Strony: | Składka w wysokości procentowej |
|---|---|
| Wspólnota Europejska | 91,2 % |
| Republika Albanii | 0,1 % |
| Republika Bułgarii | 1 % |
| Bośnia i Hercegowina | 0,3 % |
| Republika Chorwacka | 0,5 % |
| Była Jugosłowiańska Republika Macedonii | 0,1 % |
| Republika Czarnogóry | 0,1 % |
| Rumunia | 2,1 % |
| Republika Serbii | 0,7 % |
| Republika Turcji | 3,8 % |
| Tymczasowa Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie | 0,1 % |

[7] [Wartości w tabeli należy obliczyć na nowo z wykorzystaniem następujących danych liczbowych w przypadku niepodpisania Traktatu przez Republikę Turcji: "Wspólnota Europejska (94,9%), Republika Albanii (0,1%), Republika Bułgarii (1%), Republika Bośni i Hercegowiny (0,3%), Republika Chorwacji (0.5%), Była Jugosławiańska Republika Macedonii (0.1%), Republika Czarnogóry (0.1%), Republika Rumunii (2,2%), Republika Serbii (0.7), Tymczasowa Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie (0.1%)".]